Г. С. Крайник,
доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
та адміністративного права Харківського університету,
кандидат юридичних наук

Т. Є. Дунаєва,
науковий співробітник відділу дослідження проблем кримінального процесу
та судоустрою Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності
імені академіка В. В. Сташиса НАПрН України,
кандидат юридичних наук

ЩОДО ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЇ СТ. 366[1] КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ «ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ»

У рішенні Конституційного Суду України № 13-р/2020 від 27 жовтня 2020 р. зазначено, зокрема, «Визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними): ст. 366[1] Кримінального кодексу України».

Відповідно до п. 1 ст. 7 «Повноваження Суду» Закону України «Про Конституційний Суд України» № 2136-VIII від 13 липня 2017 р., до повноважень Суду належить, зокрема: вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність) законів України та інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим. З цього можна зробити висновок, що рішення Конституційного Суду України від 27.10.2020 р. — законне. Водночас у Конституції України прямо не передбачено норми, яка б забороняла притягати до кримінальної відповідальності за декларування завідомо неправдивих відомостей.

При цьому, яке б рішення не прийняли судді Конституційного Суду України, вони не несуть кримінальної відповідальності за завідомо неправосудне рішення (ст. 375 КК України), оскільки немає суду вищої інстанції над Конституційним Судом України.

На думку В. П. Колісника, Конституційний Суд України не дотримався таких основоположних засад своєї діяльності, як повний і всебічний розгляд справи та обґрунтованість свого рішення (ч. 2 ст. 147 Конституції України, ст. 2 Закону) [1].

В. П. Колісник зазначає, що «не відповідає ч. 1 ст. 8 Конституції України, Суд висловив власне суб'єктивне бачення, яке базується на припущенні, що «за своєю правовою природою подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації, а також умисне неподання декларації хоч і свідчать про порушення вимог антикорупційного законодавства, однак такі діяння не здатні заподіяти істотної шкоди фізичній чи юридичній особі, суспільству або державі в обсягах, необхідних для визнання їх суспільно небезпечними відповідно до вимог ст. 11 КК України» [1].

С. П. Головатий також вважає висновок Суду про неконституційність кримінальної відповідальності за декларування завідомо недостовірних відомостей юридично необґрунтованим [2].

Запровадження дієвих санкцій для випадків установлення декларування недостовірної інформації було також однією з рекомендацій Україні під час виконання Плану дій з лібералізації візового режиму, схваленого на саміті «Україна — Європейський Союз» (22 листопада 2010 р., Брюссель, Королівство Бельгія), а тому скасування кримінальної відповідальності за декларування завідомо недостовірної інформації могло б

призвести до скасування безвізового режиму між Україною та Європейським Союзом.

Проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» № 4460-д від 03.12.2020 р. передбачає відновлення кримінальної відповідальності за декларування завідомо недостовірних відомостей у ст. 366^2 КК України [3]. При цьому вважаємо недоцільною зміну номера статті КК України (з 366^1 на 366^1), оскільки номер статті ніяким чином не впливає на її неконституційність.

Отже, слід підтримати відновлення кримінальної відповідальності за декларування завідомо недостовірних відомостей у деклараціях про доходи державних службовців України, оскільки це сприятиме прозорості доходів державних службовців та дотриманню антикорупційного законодавства України, а також не ставитиме під загрозу безвізовий режим між Україною та Європейським Союзом. Вважаємо доцільним збереження попереднього номеру статті КК України (366^1 КК України), тому що номер статті жодним чином не впливає на її неконституційність.

Список використаної літератури

1. Окрема думка судді Конституційного Суду України Колісника В. П. стосовно Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України № 13-р/2020 від 27 жовтня 2020 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/nc13d710-20#n2 (дата звернення: 08.12.2020).

2. Розбіжна думка судді Сергія Головатого у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про запобігання корупції», Кримінального кодексу України [справа № 1-24/2020(393/20)] (Рішення Конституційного Суду України № 13-р/2020 від 27 жовтня 2020 р.).RL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/na13d710-20#Text (дата звернення: 08.12.2020).

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: проєкт Закону України № 4460-д від 03.12.2020 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JI03828A.html (дата звернення: 10.12.2020).